

ARNE LAURIN (1889—1945)

PORTRÉT
NOVINÁŘE

Michal Topor
Daniel Řehák

institut*pro studium
literatury

Arne Laurin (1889–1945). Portrét novináře

Michal Topor – Daniel Řehák

Institut pro studium literatury 2019, vyd. 1.

145 x 205 mm, váz., 632 stran

ISBN 978-80-87899-77-9

Obálka a grafická úprava Jiří Císler

Naše cena: **240 Kč**

Běžná cena: ~~300 Kč~~

Monografie je komplementem ke svazku *Dopisů* (ed. Michal Topor, 2019), je věnována dráze muže, jenž se narodil roku 1889 jako Arnošt/Ernst Lustig, v letech 1907–1916 se profiloval – pod různými pseudonymy (mj. jako Arne Laurin) – jako literární, výtvarný a divadelní kritik,

překladatel, básník a prozaik, zprvu na stránkách periodik spjatých s prostředím studentského spolkového života, posléze zejména v českožidovském týdeníku *Rozvoj*, v jičínských *Pokrokových listech*, v satirických *Kopřivách*, dále v *Samostatnosti*, *Národním obzoru*, anarchistické *Záduze*, Horkého *Stopě*, revui *Divadlo*, v deníku *Národní politika*, již během války v českožidovských *Českých listech* (resp. *Českém listu*).

Přátelil se mj. s Jaroslavem Haškem či Egon Erwinem Kischem. Narukovat musel definitivně v roce 1916, zbytek války poté strávil jednak v maďarských lazaretech, v roce 1918 potom ve vídeňském Kriegspressequartieru jako redaktor časopisu *Domov* (a přímý podřízený Roberta Musila). V r. 1919 se Lustig stal zástupcem Bedřicha Hlaváče jakožto šéfredaktora deníku *Tribuna* (sedával v místnosti s F. Peroutkou), v závěru r. 1920 byl přizván k přípravě deníku *Prager Presse*, jež nakonec v letech 1921–1938 řídil (od r. 1927 i z pozice redaktora zodpovědného, už i úředně jako Arne Laurin). V listopadu 1938 mu byla správní radou

Orbisu vypovězena smlouva, v lednu 1939 zamířil do Francie, odtud lodí do New Yorku, s nímž byl – jak se ukázalo – spojen zbytek jeho dráhy a působení, zacíleného vedle podílu na provozu *New Yorkských listů* především k organizaci mohutného zpravodajského archivu (pod střešou československého konzulátu). Urnu s popelem svého muže přivezla Olga Laurinová do Prahy počátkem r. 1946, byla uložena v hrobě na Olšanských hřbitovech.

Recenzovali doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc. a doc. PhDr. Jiří Brabec, CSc.

Obsah

PŘEDMLUVA 5

1889–1892. Hrnčíře 13

1892–1906. Kopidlno, Jičín 17

Gotthard Storch 19

Jindřich Fleischner 20

Antonín Martínek a Julius Bous 23

Jakub Všecká 25

Podzim 1906 – podzim 1909. Praha: Jungmannova ul. 39 28

Místa 28

První kruh „péče o jméno“: sféra studentského politického aktivismu 29

Druhý kruh „péče o jméno“: sféra kulturněpolitického

(uměleckého) kriticismu 33

O „pouliční holce“ aneb Drtil 39

„Laurin“ v odkladu: „Bedřich Lamač“ neboli „Arne Lustig“ 41

Kritikovo nářadí – pro válku kulturněpolitickou 45

„Stojíme ve znamení Stroffa“ aneb S Maxem Ledererem o satire 50

Barne – „duchaplný ekvilibrista života“

aneb „Rudolf Dvořák“ a *Pokrokové listy* 52

Podzim 1909 – podzim 1911. Praha: Perlová ul. 9.

Smetanova ul. 2. Dittrichova ul. 7 58

Místa/jména 58

Výtvarněkritické rýhy 1. Mucha a jiné 59

„Mansvet“, „Tribly“, „Rudolf Dvořák“, „Arne Laurin“,

„Bedřich Lamač“. Čas jičínských masek 63

Výtvarněkritické rýhy 2 aneb O „moderním“ hrdinství a intelektu 68

Kramářova vila. Coming out 83

„Záhadní a dobrodružní“ a jiné básnické úkroky 88

Podzim 1911 – léto 1912. Praha: Šeříková ul. 541, Lužická ul. 9 93

Místa 93

Uměleckému měsíčníku na cestu aneb „Žena“ 1 a Ibsenova „láška tvořivá“ 95

Zrcadla karikující, tzv. expresionistická, kinematografická. „Žena“ 2 99

Anarchistou a jiná (umělecko-kritická) politika aneb „Karabáé“ a impresário 104

Léto 1912 – léto 1913. Kopidlno, Praha: Křemencova ul. 3 110

Místa/platformy 110

Inklinace kritické: pražská dramaturgie

čili O Hebbela aj. a práh „nového idealismu“ 116

Inklinace prozaické aneb Pěna (smichu či krutosti) 135

Inklinace překladatelské aneb (pražští a jiní) Němci 141

Plagiát 146

Léto 1913 – jaro 1914. Kopidlno, Praha: Křemencova ul. 3, Moráň 5 150

Jaro 1914 – léto 1916. Praha: Dittrichova ul. 7, Václavské nám.

(*Assicurazioni Generali*), Kadaň, Praha: ul. Ve Smečkách 7 157

–en. (v *Rozvoji*) a jeho zmizení 157

Kadaň/Kaadon 161

Zpět v Praze aneb Hovory s V. Kramářem a „policajtem“ Gellnerem

a trocha *Rozvoje* 164

Od ledna do léta 1916: Dopis Herbenovi o „fetězu lži“, *České listy*

a Hilbertův *Ein Ring für die Geliebte* 168

Bartolomějská ul. 174

Září 1916 – květen 1918. Šoproň, Mosonmagyaróvár, Tóváros, Komárno 177

Květen – prosinec 1918. Vídeň: *Kriegspressquartier* 185

Leden 1919 – prosinec 1920. Praha: Jungmannova ul. 21.

„Hybnou pákou“ *Tribuny* 197

„Ředitelem kabaretu *Prager Presse*“ 1: jaro 1921 – květen 1922.

Praha: Salmovská ul. 6 / Jungmannova ul. 21 236

Gründung 236

„Benešovina a židovina“ aneb První tý/dny *Prager Presse* 251

Šéfredaktorství: modus cestovní 263

Šéfredaktorství: pod dozorem (správní rady) 266

Laurin vs. Paul Adler 268

V srdci neviditelnosti: nájemník 274

„Ředitelem kabaretu *Prager Presse*“ 2: květen 1922 – říjen 1924.

Praha: ul. Dr. Z. Wintra 362 / Jungmannova ul. 21 280

Eisnerova sonda aneb O „pingpongovém míčku“ 280

Mágrův příchod a následné měsíce 291

Léto 1924: sever, Mágrovy pochybnosti, dopis Iorgovi 301

Redakce a spolupracovníci: orientační sonda 307

„Ředitelem kabaretu *Prager Presse*“ 3: listopad 1924 – léto 1925.

Praha: ul. Dr. Z. Wintra 362 / Fochova ul. 62 312

„Ředitelem kabaretu *Prager Presse*“ 4: léto 1925 – konec roku 1933.

Praha: Fochova ul. 62 320

1925 / Paa Gensyn... 320

1926 324

1927 336

1928 346

1929 361

1930 372

1931 379

1932 395

1933 408

„Ředitelem kabaretu *Prager Presse*“ 5: 1934–1938.

Praha: Fochova ul. 62 427

1934 427

1935 446

1936 469

1937 486

1938 501

1939–1945, New York 511

Post mortem nebo Epilog 531

SEZNAM OBRAZŮ 575

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 577

EDIČNÍ POZNÁMKA A ZKRATKY 593

REJSTŘÍK JMEN 597

RESUMÉ 626